

Dolnośląska Okręgowa Izba
Pielęgniarek i Położnych
we Wrocławiu
ul. Powstańców Śląskich 50
53 – 333 Wrocław
www.doipip.wroc.pl

Bank Pekao SA o/Wrocław
63 1240 6670 1111 0000 5641 0435

Sekretariat
tel. 71/333 57 02
tel./fax 71/373 20 56
info@doipip.wroc.pl

Dział Kształcenia
tel. 71/333 57 08
dzialksztalcenia@doipip.wroc.pl

Bank Pekao SA o/Wrocław
13 1240 6670 1111 0000 5648 5055

Biuro w Lubinie
ul. Odrodzenia 18/2
59 – 300 Lubin
tel./fax 76/74 64 203
dk.lubin@doipip.wroc.pl

NIP 896 – 10 – 03 – 222

DOIPiP/01/2020

Wrocław, dnia 08.01.2020 r.

Opinia

w sprawie kompetencji pielęgniarki do wykonywania badania widzenia zmierniczowego i wrażliwości na ośnienie

Do DOIPiP we Wrocławiu zwrócono się z prośbą o wydanie opinii w sprawie, czy wykonywanie badania widzenia zmierniczowego i wrażliwości na ośnienie należy do kompetencji pielęgniarki i czy pracodawca może wymagać od pielęgniarki wykonywania w/w badania.

Dolnośląska Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych we Wrocławiu w oparciu o obowiązujące przepisy prawne oraz bazując na opinii radcy prawnego Iwony Choromańskiej (źródło: <https://www.doipip.wroc.pl/download/nowy%20folder/opinie/Wykonanie%20badania%20widzenia%20zmierniczowego.pdf>) - **zajmuje stanowisko, iż wykonywanie badania widzenia zmierniczowego i wrażliwości na ośnienie nie należy do kompetencji pielęgniarki. Pracodawca nie jest uprawniony do wymagania wykonywania badania niezgodnego z zakresem posiadanych kwalifikacji personelu pielęgniarskiego.**

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz.U. poz. 1573) nie przewiduje nabycia przez pielęgniarkę umiejętności przeprowadzenia badania widzenia zmierniczowego i wrażliwości na ośnienie. Również program kursu kwalifikacyjnego w dziedzinie ochrony zdrowia dla pracujących pielęgniarek zatwierdzony przez Ministra Zdrowia w dniu 19 sierpnia 2015 r. oraz program szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie ochrony zdrowia pracujących dla pielęgniarek zatwierdzony przez Ministra Zdrowia w dniu 19 sierpnia 2015 r. nie przewidują nabycia przez pielęgniarkę umiejętności wykonania badania widzenia zmierniczowego i wrażliwości na ośnienie. Także program kursu specjalistycznego "Kompleksowa opieka pielęgniarska w schorzeniach narządu wzroku dla pielęgniarek" nie przewiduje nabycia takiej umiejętności.

Po ukończeniu kursu specjalistycznego "Kompleksowa opieka pielęgniarska w schorzeniach narządu wzroku dla pielęgniarek" pielęgniarka uzyskuje uprawnienia do:

- 1) przeprowadzenia wywiadu pielęgniarskiego w zakresie chorób narządu wzroku;
- 2) wykonywania podstawowych badań okulistycznych (refrakcja, ostrość wzroku, tonometria bezdotykowa, ocena reakcji źrenic na światło, rzutowania);
- 3) wykonywania specjalistycznych badania, takie jak: badanie pola widzenia, badanie OCT (optyczna);
- 3) wykonywania specjalistycznych badań, takich jak: badanie pola widzenia, badanie OCT (optyczna koherentna tomografia);
- 4) asystowania do zabiegu okulistycznego;

Dolnośląska Okręgowa Izba
Pielęgniarek i Położnych
we Wrocławiu
ul. Powstańców Śląskich 50
53 – 333 Wrocław
www.doipip.wroc.pl

Bank Pekao SA o/Wrocław
63 1240 6670 1111 0000 5641 0435

Sekretariat
tel. 71/333 57 02
tel./fax 71/373 20 56
info@doipip.wroc.pl

Dział Kształcenia
tel. 71/333 57 08
dzialksztalcenia@doipip.wroc.pl

Bank Pekao SA o/Wrocław
13 1240 6670 1111 0000 5648 5055

Biuro w Lubinie
ul. Odrodzenia 18/2
59 – 300 Lubin
tel./fax 76/74 64 203
dk.lubin@doipip.wroc.pl

NIP 896 – 10 – 03 – 222

5) posługiwania się sprzętem stosowanym w diagnostyce i terapii okulistycznej;

6) udzielania pomocy w stanach nagłych.

DOIPiP we Wrocławiu podziela stanowisko zawarte w opinii radcy prawnego Iwony Choromańskiej, iż programy kształcenia przed i podyplomowego dla pielęgniarek nie przewidują nabycia umiejętności wykonania badania widzenia zmierzchowego i wrażliwości na olśnienie. W związku z powyższym pracodawca nie może wymagać od pielęgniarki wykonania badania, nie mieszczącego się w kompetencjach pielęgniarki, nie może też jej tego zlecać. Badanie widzenia zmierzchowego i wrażliwości na olśnienie należy do grupy badań psychotechnicznych i jest najczęściej stosowane u kierowców zawodowych.

Świadczenia zdrowotne udzielane przez pielęgniarkę (położną) są wykonywane na podstawie zleceń, chyba że dane świadczenie jest określone w przepisach jako te, które może być wykonywane samodzielnie bez zlecenia. Pielęgniarka (położna) jest zobowiązana wykonać zlecenie lekarskie, o czym stanowi art. 4 pkt 5 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej z dnia 15 lipca 2011 r. (Dz. U. 2011 Nr 174 poz. 1039 z późn. zm.), zgodnie z którym do zakresu wykonywania zawodu należy realizacja zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji.

Obowiązek wykonania zlecenia lekarskiego jest nakazem ustawowym, który nie ma jednak charakteru bezwzględny i w pewnych sytuacjach może nie być realizowany.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 cyt. ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej - „Pielęgniarka i położna wykonują zawód, z należytą starannością, zgodnie z zasadami etyki zawodowej, poszanowaniem praw pacjenta, dbałością o jego bezpieczeństwo, wykorzystując wskazania aktualnej wiedzy medycznej oraz pośrednictwo systemów teleinformatycznych lub systemów łączności”. Zgodnie z art. 12 ust. 2 cyt. ustawy „pielęgniarka może odmówić wykonania zlecenia lekarskiego oraz wykonania innego świadczenia zdrowotnego niezgodnego z jej sumieniem lub z zakresem posiadanych kwalifikacji, podając niezwłocznie przyczynę odmowy na piśmie przełożonemu lub osobie zlecającej (...)”.

Z powołanych przepisów wynika, iż pielęgniarka (położna) może odmówić wykonania zlecenia w sytuacji, kiedy:

- 1) wykonanie danego świadczenia byłoby niezgodne z sumieniem pielęgniarki (położnej) lub
- 2) byłoby niezgodne z zakresem posiadanych kwalifikacji (art. 12 ust. 2 u.z.p.p.).
- 3) wykonanie świadczenia stoi w sprzeczności ze wskazaniami aktualnej wiedzy medycznej;
- 4) z przyczyn natury innej niż medyczne;

W powołaniu na powyższe pielęgniarka jest uprawniona do odmowy wykonania badania, które jest niezgodne z zakresem posiadanych kwalifikacji (art. 12 ust. 2 u.z.p.p.). Odmawiając wykonania zleconego badania powinna wskazać pisemnie przyczynę odmowy wykonania badania wraz z jej uzasadnieniem.

We wszelkich sytuacjach, w których zachodzi podejrzenie zlecenia niezgodnego z zakresem posiadanych kwalifikacji pielęgniarka ma nie tylko prawo, lecz obowiązek odmówić wykonania zlecenia. Stanowi to wyraz realizacji zasad deontologicznych, w myśl których działalność zawodowa pielęgniarki i położnej polega na świadomym i dobrowolnym podejmowaniu profesjonalnych działań na rzecz pacjentów.

Dolnośląska Okręgowa Izba
Pielęgniarek i Położnych
we Wrocławiu
ul. Powstańców Śląskich 50
53 – 333 Wrocław
www.doipip.wroc.pl

Bank Pekao SA o/Wrocław
63 1240 6670 1111 0000 5641 0435

Sekretariat
tel. 71/333 57 02
tel./fax 71/373 20 56
info@doipip.wroc.pl

Dział Kształcenia
tel. 71/333 57 08
dzialksztalcenia@doipip.wroc.pl

Bank Pekao SA o/Wrocław
13 1240 6670 1111 0000 5648 5055

Biuro w Lubinie
ul. Odrodzenia 18/2
59 – 300 Lubin
tel./fax 76/74 64 203
dk.lubin@doipip.wroc.pl

NIP 896 – 10 – 03 – 222

Zawody pielęgniarki i położnej są samodzielnymi zawodami medycznymi. Pielęgniarka ponosi osobistą odpowiedzialność za swoje działania. Wiąże się to z koniecznością ponoszenia odpowiedzialności zawodowej, karnej, odszkodowawczej za działania zawodowe podejmowane w czasie pracy, w tym także za realizację zleceń wydanych przez lekarza. Kodeks etyki zawodowej pielęgniarki i położnej Rzeczypospolitej Polskiej w CZĘŚCI OGÓLNEJ w pkt 5. stanowi, iż „Pielęgniarka/położna posiadająca pełne uprawnienia zawodowe ponosi osobistą odpowiedzialność za swoje działania”.

obsługa prawna DOIPiP

adw. Anita Jaroszevska - Góra